

پلنوم سیزدهم کمیته مرکزی حزب توده ایران

پلنوم سیزدهم کمیته مرکزی حزب توده ایران از ۶ تا ۱۱ آذر ماه ۱۳۴۸ برگزار شد. در برابر این پلنوم، وظایف مهم تصویب اسناد کنفرانس بین‌المللی احزاب کمونیستی و کارگری، تدارک برگزاری صدمین سالگرد میلاد ولادیمیر ایلیچ لنین، تأیید سند "تحلیلی از وضع کشور و وظایف میرم ما"، مصوب هیئت اجراییه کمیته مرکزی، بررسی گزارش سازمانی هیئت اجراییه و شعب کمیته مرکزی و دادن رهنمودهای مشخص تشکیلاتی قرار داشت.

در مورد نخستین بنه دستور جلسه پلنوم، قطعنامه‌ای به تصویب رسید که در آن گفته می‌شد:

"جلسه تاریخی مشاوره ۷۵ حزب کمونیستی و کارگری جهان که از پنجم تا هفدهم ژوئن سال ۱۹۶۹ پس از تدارک طولانی و مراعات روح مشورت جمعی و دموکراتیک کامل در مسکو تشکیل شد، بدون تردید حادثه برجسته‌ای در تاریخ جنبش جهانی کارگری و کمونیستی و کامیابی بزرگ این جنبش و مرحله مهمی در راه وحدت و هم پیوستگی جنبش کارگری و کمونیستی جهانی بر پایه مارکسیسم - لنینیسم و انترناسیونالیسم پرولتری است."

پلنوم درباره گزارش هیئت اجراییه کمیته مرکزی حزب توده ایران در باره صدمین سال تولد لنین قطعنامه‌ای تصویب کرد که اقدامات مشخص سازمانی و ایدئولوژیک را که برای برگزاری سالگرد لنین در شرایط مشخص و در چارچوب امکانات موجود برای حزب ما میسر است و در گزارش ذکر شده تأیید و اجرای آن را به رهبری توصیه کرد. پلنوم همچنین توصیه نمود که به این مناسبت پیامی خاص خطاب به مردم ایران انتشار یابد و آن‌ها را به برگزاری شاپسته این سالگرد بزرگ دعوت کند:

پلنوم سند "تحلیلی از وضع کشور و وظایف میرم ما" را پس از بحث شعبی درباره آن مورد تصویب قرار داد.

پلنوم پس از استماع گزارش فعالیت هیئت اجراییه و شعب کمیته مرکزی طی قطعنامه جداگانه‌ای، یک سلسله ارزیابی‌ها و توصیه‌های مشخص خود را درباره کار سازمانی حزب ایراز داشت و تنظیم سند تحلیلی جامعی را درباره وضع سازمانی حزب ما در مجموع خود به هیئت اجراییه توصیه نمود.

در پلنوم موضوع تسلط ساواک بر سازمان حزب در ایران توسط عباس شهریاری و باند او که "تشکیلات تهران" را بوجود آورده و توانسته بودند

اعتماد کامل رفیق رادمنش را بخود جلب کنند، از سوی رفیق کیانوری مطرح گردید. پلنوم سیزدهم . . . رسیدگی به این امر خطیر را ضرور شمرد. با توجه به روش رفیق رادمنش معلوم شد که جریان حسین یزدی و گذشت حزب در مورد شخص وی و حفظ او به عنوان صدر "پورو" درسی برای او نشده است.

موافق تصمیم این پلنوم کمیسیون‌های مختلفی از طرف رهبری و برای رسیدگی تشکیل شد. جریان رسیدگی در کمیسیون‌ها روشن ساخت که عباس شهریاری سازمان حزب را مجموعاً در دست ساواک نگاهداشته است و هیات اجرائیه پس از آشنایی با نتایج رسیدگی، رفیق رادمنش را که علی‌رغم دلایل روشن حاضر به قبول واقعیت نبود، از مقام دبیر اولی حزب معلق ساخت و پلنوم چهاردهم را برای حل مساله تدارک دید. و موقتاً ایرج اسکندری را جانشین وی گردانید.

پلنوم هیئت اجرائیه منتخب پلنوم دوازدهم را با همان ترکیب تا پلنوم آینده تایید نمود.